

Glas delavca

List za vsa delavska vprašanja

Izhaja tedensko vsak petek

Ljubljana, dne 30. decembra 1937

Leto I. — Štev. 2

Ne razbijati!

Strokovna enotnost je mnogim nezaželjena stvar in zato delajo z vsemi silami proti enotnosti. Slep so za težke posledice, ki jih delavstvo trpi od današnjih razdorov v našem strokovnem gibanju. To se je pokazalo tudi zadnje čase pri mnogih vodilnih sodrugih v URSS-u.

Težnje delavstva so za enotnost in posebno po zadnjih sejah IO URSS-a to razpoloženje raste. Vedno več je funkcionarjev, ki so za pomirjenje in sporazum. Tudi v drugih strokovnih organizacijah raste tako razpoloženje.

Seveda, delavstva in delavske enotnosti — v prvi vrsti podjetniki — s tem niso zadovoljni. Sedaj hočejo preko svojih plačancev ali pa nerazsodnih delavcev izkoristiti nezadovoljstvo delavstva s sedanjim vodstvom URSS-a. Vrgli so zahtevo: »Sedanje vodstvo sabotira enotnost in zato je treba sklicati in izvršiti kongres mimo in brez sedanjega vodstva.«

Vsak delavec lahko vidi, da to pomeni razcep našega strokovnega gibanja in da se to nikoli ne sme dopustiti. Za takimi navidez radikalnimi »levimi« frazami se skriva težnja, da se naše strokovno gibanje uniči, pa naj se dotični tega zaveda ali ne.

Doslej so se take razbijaške želje pojavile le v južnih krajih. Opozarjamo že vnaprej vse delavce, da se bodo vedeli ravnati, če bi se take misli pojavile tudi v Sloveniji.

Vse za enotnost!

»GLAS DELAVCA« JE VAŠ LIST!

Ali si že plačal naročnino? Od tebe je tudi odvisno izhajanje našega lista!

Silvestrovanje

V Ljubljani

vabi na Silvestrovanje Strokovna komisija v delavsko zbornico. — Začetek ob 20. uri.

V Celju

vabi »Vzajemnost« v Union.

V Mariboru

vabi K. M. O. k Unionu.

POZOR NAROČNIKI!

Tej številki prilagamo položnice vsem, katerim pošiljamo list. Opozarjamo, da bomo list s tretjo številko ustavili vsem onim, ki ne bodo poravnali vsaj za prvi mesec naročnine. Na neredne in nezavedne čitatelje se res ne moremo ozirati. Lista pa ne moremo nikomur zastoj pošiljati!

Plačajte 4 Din za prvi mesec!

Agitirajte za naš list!

Vesti iz bojišč

V ŠPANIJI

so republikanske čete dosegle te dni pomemben uspeh. Na aragonski fronti so zavzeli mesto Teruel, ki se je do zdaj ko klin vrivalo v republikansko bojno črto. Nacionalisti drže v mestu samo še dve zgradbi, v katerih so se zabarikadirali italijanski častniki in nemški tehniki. Na južni fronti prodirajo republikanske čete proti Kordovi. Ves položaj na teh frontah je precej drugačen od položaja, ki je vladal na asturski in baskovski fronti. Med tem ko so bile tam republikanske čete popolnoma odrezane in je bilo vsako premeščanje čet nemogoče, je na osrednjih bojiščih republikanskemu poveljstvu omogočeno širokopotezno taktiziranje in izkoriščanje vseh razpoložljivih čet in rezerv. Tega se zaveda tudi Franko, zato tako dolgo odlaga s tolikim hrupom napovedano ofenzivo na osrednjem bojišču. Boji se, da ne bi doživel novo Gvadalahare in Brunete.

Japonska letala so uničila kitajsko univerzo v Tiencinu, ki je pogorela do temelja, obenem z znamenito knjižnico in laboratoriji. Škode je 2 milijona dolarjev.

Na Japonskem primanjkuje papirja. Zato je bilo letos prepovedano pošiljati pismene čestitke za novo leto.

NA KITAJSKEM

prodirajo Japonci še nadalje proti jugu in nameravajo izvesti ofenzivo proti Kantonu, ki se mrzlično pripravlja na obrambo. Vse odraslo mestno prebivalstvo se je prijavilo v ta namen vojaškim oblastem. Na severu v pokrajinah Šansi in Šantung so dosegle čete kitajske 8. armade ponovno znatne uspehe. Ta armada sistematično organizira četniške oddelke, ki so sestavljeni iz ostankov posameznih kitajskih oddelkov in civilistov. Ti četniški (partizanski) oddelki štejejo po več tisoč bojnikov. En tak oddelak, sestavljen iz delavcev in študentov, ki operira v severnem Šansiju, vodi neki bivši pekinški vseučiliški profesor.

Japonci počenjaajo v osvojenih krajih največje grozovitosti. Tako so te dni postrelili vse osebe centralne bolnišnice v Nankingu, dalje celo vrsto profesorjev in študentov, pred tem pa so spodili s takih mest vse inozemske novinarje, da ne bi bili priče njihovih krvoločnih dejanj. Po zavzetju Nankinga so proglasili novo kitajsko vlado, ki naj bi bila neodvisna od Čankajšeka in kajpak tudi od kitajskega ljudstva, zato pa popolnoma odvisna od Japoncev. Ker niso mogli najti za ta izdajalski posel dovolj Kitajcev, so to »kitajsko« vlado izpopolnili z — Japonci.

Zunanje politični pregled

Ameriško-japonski spor

Zaradi napada na ameriško torpedovko »Panay« so se odnosi med USA in Japonsko zelo zaostrili. Japonska je sicer dogodek obžalovala in se izgovarjala, da je prišlo do tega po — pomoti, toda Zedinjene države takega tolmačenja ne marajo vzeti na znanje. Čeprav je incident s »Panayem« za enkrat formalno poravnani, je vendar napetost še zmerom velika, ker tu ne gre samo za potopitev ene ameriške ladje, marveč za poseganje Japoncev v življenjske interese ameriškega imperijalizma na Daljnem Vzhodu. Zato Rooseveltovo odločno politiko nasproti Japonski odobravajo tudi razni nazadnjaški krogi v Ameriki, ki se sicer nikakor ne strinjajo z Rooseveltovim odklonilnim stališčem nasproti fašizmu in njegovim »pustolovščinam« vobče.

Volitve v Romuniji

Pred kratkim so se v Romuniji vršile državnozborske volitve. Z znanimi metodami je liberalna, t. j. vladna stranka dobila slabo večino okrog 140 mandatov nasproti demokratični narodno-kmečki (zaranistični) stranki, ki je dobila okrog 80 mandatov. V okrožjih, kjer je bila zaranistična večina zagotovljena, je bila proglašena tkzv. karantena, t. j. sploh ni nihče smel iti na volišče. Volilna udeležba je bila tudi sicer zelo pičla, nekaj nad 50%. To si je moči razlagati tudi s tem, da je demokratična za-

ranistična stranka sklenila volilni kompromis s fašistično »Železno gardo«, kar je mnoge volilce odbilo in so rajši ostali doma. Iz vsega tega jasno izhaja, da se vlada Tatarasca ne more ponašati z bog vedi kakšno zaslonbo v množicah romunskega naroda. Zato je bila prisiljena podati ostavko. Kakor računajo, bo na njeno mesto prišla nova liberalna vlada pod vodstvom Bratiana ali pa skrajno reakcionarna vlada s sodelovanjem fašistov. Razvoj notranjepolitičnih dogodkov v Romuniji je zelo važen za ves nadaljnji razvoj Male Zveze.

Vojskovodja Ludendorff umrl

Te dni je umrl znani nemški general Ludendorff, ustanovitelj nove poganske vere v Nemčiji in eden izmed najbolj nesposobnih vojskovodij novejšega časa. Njegovi nesposobnosti se imajo zahvaliti vsi tisti stotisoči nemških vojakov, ki so pustili svoja življenja pred utrdami Verduna. Po vojni se je Ludendorff takoj priključil Hitlerju in mu pomagal pri ponesrečenem puču v Münchenu. Ludendorff je teoretik tkzv. totalitarne vojne, najbolj brezobzirnih metod vojevanja, ki jih v Španiji danes uresničujejo. Nemško delavstvo pač nima vzroka, da bi za njim žalovalo.

Po statistiki Društva narodov so se stroški za oboroževanje dvignili od 350 milijard Din v 1932. letu na 650 milijard v letošnjem letu.

Delavska enotnost drugod

Na Poljskem

Iz zadnjega kongresa poljskih strokovnih organizacij se vidi, da zavzemajo strokovne organizacije zelo važno mesto v družbenem življenju Poljske. Na napade fašizma in reakcije odgovarjajo poljski delavci z akcijo za enotnost. Od leta 1932. pa do danes je zraslo število članov »Zveze strokovnih organizacij Poljske« od 186.000 na 101.000.

Glavna točka na kongresu je bilo: vprašanje ustvarjanja enotne fronte in vprašanje borbe proti fašizmu. Referent Stancik je govoril o vprašanju zemlje in zahteval, da se izvede razlastitev veleposestniške zemlje v korist revnih kmetov. Kongres je zahteval, da se Poljska postavi odločno na stran demokratičnih držav.

Enotnost strokovnih internacional

Pogajanja so bila zaključena z načelnim sporazumom o vstopu ruskih sindikatov v amsterdamsko strokovno internacionalo. Sklepati morata še oba pogodbenika vsak zase.

V Ameriki

Pogajanja med CIO (Lewis, izg. Luis) in ADF (Green, izg. Griu) ugodno potekajo. Do sporazuma je gotovo še daleč, so pa odstranjene mnoge ovire in bodo na skupnih sejah razpravljali o 5 glavnih spornih vprašanjih. Z obeh strani izjavljajo, da je sporazum mogoč. Konference posameznih unij se izjavljajo v večini za enotnost.

DELAVCI, ŠIRITE SVOJ TISK!

Fašistična nevarnost v Meksiku

Predsednik meksikanske republike Cardenas je s svojo napredno politiko pognal reakcijo v zelo težak položaj. Razpoloženje meksikanskega ljudstva pa se je še dvignilo v korist ljudski fronti. Največ možnosti za ustvaritev take fronte nudi Nacionalno revolucionarna stranka, ki jo vodi sam Cardenas. Odločna ljudska volja je prisilila fašiste pod vodstvom Saturnina Cedilla, da se lotijo zadnjih sredstev. Kakor Franco v Španiji, tako pripravlja tudi Cedillo oboroženo vstajo. Orožje dobiva iz Nemčije in od diktatorja Guatemale, Ubica.

Lazaro Cardenas, sedanjí predsednik, je ob prihodu na oblast izvedel radikalno agrarno reformo. Kmetom je dal zemljo, orodje in poceni kredite. Razdelil je med nje tudi plan-taže. Železnice, ki so donosale tujim kapitalistom velike dobičke, je poddržavil. Tudi zunanja politika Meksika je demokratična. Zato je pa tudi glavna gonja fašistov naperjena proti predsedniku Cardenasu. Da bi se ljudstvo obvarovalo te nevarnosti, se združuje v ljudsko fronto. V senatu je poseben odbor, ki organizira široko akcijo med ljudstvom.

Boj za mezde v Nemčiji

Belgrajski »Stavbinski delavci«, št. 20—21, pri naša ta članek, ki ga v celoti ponatiskujemo.

V Nemčiji vlada veliko pomanjkanje kvalificiranih stavbinskih delavcev, ker se hkratu z graditvijo ogromnih utrdb grade tudi tvornice za izdelovanje surogatov. Zato stavbinski delavci postajajo del gospodarstva.

Jeseni 1936 je bilo sporočeno, da morajo stavbni podjetniki svojo potrebo po kvalificiranih stavbinskih delavcih še pred začetkom dela javiti borzam dela. Na podlagi take prijave dobe podjetniki stavbinske delavce. Če v določenem kraju ali okrožju ni dovolj nezaposlenih kvalificiranih stavbinskih delavcev, potem te delavce kratkomalo »dovažajo« iz oddaljenih pokrajin.

Podjetniki so se zadnje čase navadili, da spričo občutnega pomanjkanja stavbnega železa dobe zmerom samo en del naročene količine. Mnogi zategadelj naročajo mnogo več železa kakor pa ga potrebujejo v prepričanju, da bodo ob tolikšnem naročilu dobili ravno tisto množino, ki jo rabijo. Kolikor bi ga prišlo preveč, ga je mogoče zadržati v skladišču. Stavbinski podjetniki so to izkušnjo prenesli tudi na naročila, ki se tičejo stavbinskih delavcev in naročajo mnogo več delavcev kakor pa jih morejo zaposliti. Če se zgodi, da zares dobe več delavcev, kakor pa jih potrebujejo, potem te delavce kratkomalo pošljejo nazaj domov, pa če prav so bili deportirani iz oddaljenih okrožij. Sam »Der Grundstein«, organ delovne fronte za stavbinske delavce, je nastopil proti temu.

»Zadnje čase se mnogokrat zgodi,« piše list, »da stavbni podjet-

niki na borzah dela naročajo stavbinske delavce, ko pa jim te dostikrat prav od daleč pripeljejo, jih kratkomalo ne sprejmejo. Seveda je za tako vrsto trgovine vedno dovolj izgovorov pri roki. Enkrat je tak izgovor slabo vreme, drugič spet izprememba v naročilih ali pa si vzrok kar enostavno izmislijo. Posledice takega sebičnega ponašanja so bile, da so delavci po več dni ostali brez služka in čakali, kdaj se jim spet ponudi prilika za zaposlitev.

Mnogi delavci se z vsemi silami bore proti takim samovoljnim deportacijam. Oni ne čakajo, kdaj jih bodo odpustili, ker v tem primeru borza dela razpolaga z njimi in jih meče iz enega kota Nem-

čije v drugi, marveč si za časa sami poiščejo novo zaposlitev. S spretnim menjavanjem kraja dela je časih moči dobiti prekotarifne doklade. — Podjetniki, ki slabo plačajo, se morajo na koncu koncev zelo mučiti, da dobe sposobno delovno silo. Podjetniki prav lahko plačajo visoke plače. Po proračunu »Dresdener Banke« je bila proizvodnja neke večje akcionarske stavbne družbe l. 1936. za 96% večja kakor l. 1935. Odpis je znašal 31.5% in navedeni letni dobiček se je dvignil s 5.3% v letu 1934. na 8.4% l. 1936.« (Citirano po »Frankfurter Zeitung«.)

Toda v interesu dobička in v interesu državne blaginje, ki bi rada štedila pri malih mezdah pri javnih delih, je treba to vrsto meznega gibanja stavbinskih delavcev zlomiti. 18. oktobra so na-

cisti objavili naredbo, po kateri se zidarji in tesarji lahko zaposlijo samo s pismeno nakaznico borze dela. Izdajanje teh nakaznic se lahko odkloni, če bi odhajanje tesarjev in zidarjev nasprotovalo gospodarskim in državnim interesom.

S tem so za stavbinske delavce uvedene iste omejitve kakor za kovinarje. Odkar je to v veljavi, je kovinarjem silno oteženo individualno povečanje mezd. Že po naravi dela je stavbinske delavce težko vezati na eno podjetje, in zato je neverjetno, da bi podjetniki s tako naredbo dosegli svoj cilj. Najkasneje spomladi, ob začetku nove stavbne sezone, se bo začel boj stavbinskih delavcev za svobodo gibanja in večanja mezd.

Delavski vestnik

Brezposelnost ni odpravljena

Zagreški krajevni medstrokovni odbor je sklical 19. dec. zborovanje brezposelnih. Obisk je bil tak, da sta bili napolnjeni dve dvorani z brezposelnimi zagrebškimi delavci. Na zborovanju sta govorila ss. Pintar Miroslav in Kroš Josip.

Pred vsem je s. Pintar prikazal, kako delodajalci odbijajo vsako resno pomoč brezposelnim, čeprav se bahajo, da sami skrbijo zanje. Delodajalci so v svojih težnjah enotni, delavci pa ne. Potrebna je enotnost delavstva tudi v boju za zahteve brezposelnih.

S. Kroš je prikazal, kako so se gibale mezde, zaposlenost in celokupni zaslužek, čeprav je zaposlenost v zadnjem letu narastla, vendar na drugi strani raste brezposelnost radi racionalizacije ve-

lepodjetij. Statistike uradno beležijo samo nekaj deset tisoč nezaposlenih. Toda uradno priznavajo, da je samo poljedelskih delavcev 300.000 in ti niso v nobeni statistiki zabeleženi. Tako, da po bornih podatkih cenimo, da je v naši državi okrog 430.000 brezposelnih. Od teh jih le majhen del prejema podporo za brezposelne.

Na koncu so bile kot zahteve razrednih strokovnih organizacij sprejete sledeče zahteve:

1. Da se socialno-politični zakonodaji, posebni oni, ki regulira čas, pridobi polno spoštovanje in prepreči delodajalcem, da se s predolгим delavnikom povečajo brezposelnost;

2. da se zaradi zmanjšanja brezposelnosti uvede 40 urni delovni tednik pri zavarovanju take mini-

malne mezde, ki odgovarja kulturnemu in eksistenčnemu minimumu;

3. da se uvede obvezno zavarovanje vseh delavcev in nameščencev za slučaj brezposelnosti, ki naj traja ves čas brezposelnosti v višini eksistenčnega minimuma;

4. da država, občine in banovine obdavčijo delodajalce s socialnimi davki, iz tega fonda pa naj bi se podpirali brezposelni delavci in nameščenci, dokler se ne oživetvori zakon o rednem podpiranju brezposelnih delavcev in nameščencev;

5. da banovine in občine v svojih budžetih predvidijo postavke za podpiranje brezposelnih;

6. da se od Del. zbornice odobrena vsota 500.000 Din odobri od ministrstva soc. politike in razdeli strokovnim organizacijam za podpiranje brezposelnih;

7. da se odprejo mestna prenočišča za brezposelne, ki so brez stanovanja;

8. da se ustavijo deložacije družin brezposelnih delavcev in se ne izterjavajo najemnine za časa brezposelnosti.

Zahtevano je bilo od Pokr. in centr. odbora URSS, da pokrene akcijo za te zahteve. Delavska zbornica pa naj skliče anketo v ta namen.

Želeti bi bilo, da bi se taka zborovanja vršila tudi pri nas v Sloveniji.

Železničarska konferenca v Zagrebu

Železničarsko delavstvo že nekaj let nima svoje enotne razredne strokovne organizacije. Zveza nacionalnih železničarjev je bila pravzaprav prisilna organizacija, v katero so pod šestojanuarskimi režimi hoteli spraviti vse delavstvo, da bi zadušili njegove pravne zahteve. Obstojele so in še obstojajo poleg tega razne majhne organizacije raznih skupin železničarskih delavcev in nameščencev. Te majhne organizacije pa so bile vsaka zase brez moči in niso mogle prav nič izboljšati položaja svojim članom. To lahko stori samo taka organizacija, ki bo združevala res večino železničarskega organiziranega delavstva.

Da bi se to doseglo, je bil ustanovljen Pripravljalni odbor »Saveza železničarjev Jugoslavije«, ki je sestavil pravila za tako zvezo vseh železničarskih strokovnih organizacij in jih predložil oblastem. Odbor agilno dela na tem, da bi se zveza čimprej osnovala in da

»purga« (snežni vihar) je težko delati v ledenem observatoriju, ker se sneg nabira celo pod obleko. Pri vstopu v observatorij bi se morali precej skloniti. Za observatorijem je velika snežna poljana, pokrita s spolzko snežno odejo.

»Gospodski hiša« izgleda ob lunini svetlobi kakor kolač, odet v porcelan. Vse je belo. Vhod v »gospodsko hišo« je zastrt s posebno zaveso. Za njo se nahaja nekaj, kar je podobno predsobju. Prej je tu stanoval pes »Vešeli«. Ker pa je bil preveč naklonjen maslu in drugemu živežu, smo ga morali odtod spoditi. V predsobju bi vas prosil, da se sezujete čevlje in otrešete sneg z obleke. Zdaj pa izvolite noter. Toda med vrati se dobro pripognite, ker boste sicer dobili precejšnjo porcijo snega za vrat. Vrata so tako zlepljena z ledom, da se težko odpirajo, kar je zlasti nerodno za tistega, ki nosi čajnik z zavrelim čajem.

Naše stanovanje se je precej stežnilo, odkar smo ob začetku zime prinesli v hišo mnoge potrebne stvari. Tako je tesno, da moram, ko se zbudim in vlečem iz kožnate vreče, na eni strani paziti, da ne udarim ob vogal mize, na drugi strani pa, da ne razbijem steklenic in steklenic s preparati Švišova. Ko pričnem oblačiti hlače, moram paziti, da z desno nogo ne prevrnem svetiljke, z levo pa da Švišovu ne izpodmaknem njegove pisalne mize. Vsak izmed nas ima svojo pisalno mizo — to je kos deske, ki jo pri pisanju držimo v rokah ali pa na nekaj naslonimo.

Gibamo se lahko samo na prostoru, ki meri kake tri kvadratne

metre. Vse drugo je založeno z raznimi stvarmi. Povsod okrog leta dlake z naših kož. Naš zdravnik (Širšov) nas je opozoril, naj ne požiramo dlak, češ da bomo dobili vnetje slepega črevesa. Zaradi tega pobiramo iz juhe šope dlak, med tem ko posamezna vlakna kar požiramo. Videli bomo, če nas bo to rešilo pred vnetjem slepega črevesa.

En kot zavzema miza z radijsko postajo. Poleg nje je laboratorij Širšova — »njegova kuhinja« z raznimi sodčki. Malo naprej so razpoloženi kronometri in znanstveni aparati.

Pri Širšovljevih nogah je kožnata torba — naša najdragocenejša stvar. V njej so skrivnosti severnega tečaja, rezultati našega dela na plošči. Prej bomo izgubili svoje glave kakor pa te torbe.

Nad svetilko na glavni mizi je kos pločevine. Moja dolžnost je, da pazim, da je na njej zmerom narezana salama, ki se greje na plamenu svetiljke. Ponosni smo, ker imamo nekaj, česar nima niti en buffet na svetu — zmerom vročo salamo. Toda ta ponos kopni ob pogledu na ploščo, ki jo je namestil Papanin in ki nosi napis: »Piva ni več.«

Širšov je te dni močno ozebel. Na hrbet smo mu morali polagati čašice, da so mu izvlekle kri. Ker smo to delali zelo previdno, se je cela hišica napolnila s smradom zasmojene kože. Širšov je namreč ležal v vreči. To zdravljenje je povzročilo mnogo smeha. Tudi Širšov se je smejal in zdaj misli, da je ozdravil zaradi smeha in ne zaradi naše zdravniške pomoči.

E. Krenkel:

Naša polletnica

Radiotelegrafist E. Krenkel je poslal z ledene plošče na severnem tečaju tole poročilo, v katerem opisuje način tamkajšnjega življenja štirih ruskih učenjakov. Članek ponatiskujemo po zagrebškem »Radniku«.

Dne 21. t. m. smo praznovali šest mesecev našega prebivanja na ledeni plošči. In zelo smo bili zadovoljni, ker ste se vi na celini (na Veliki Zemlji, kakor pravijo v polarnih krajih) tega dne spomnili na nas. Sporočamo vam naš naslov: pojdite na vzhodno obalo Grönland. Z enega od severovzhodnih grebenov Grönlanda krenite potem na zaledeneli ocean in ko boste prepotovali 200 kilometrov, boste našli našo ploščo. Ona ni več najsevernejša točka, na katero se je povzpel človek, zakaj najsevernejša točka Grönlanda je že za nami. Točen naslov, ampak samo za zdaj: 83 stopinj 30 minut severne širine in 3 stopinje zapadne dolžine.

Če bi nas zdajle prišli obiskat, bi se naša plošča pojavila pred vami v obliki nešteti kupov leda (»torosov«), zdaj pa zdaj presekanih z ogromnimi špranjami, ki se venomer prikazujejo in izpreminjajo tako svoj položaj kakor tudi svojo smer. Na naš tabor bi naleteli šele po 10 do 15 minut hoje. Najprej se pokaže lesketajoči se Fedorovljev »ledeni observatorij«, sezidan iz ledenih blokov. Fedorov dela v njem ob svetlobi žepne električne svetiljke. Kadar divja

bi železničarji vendarle dobili svojo strokovno zvezo.

»Ujedinjeni železničar« poroča, da v ta namen sklicuje Pripravljalni odbor veliko

državno železničarsko konferenco, ki se bo vršila dne 16. januarja v Zagrebu ob 9. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo o delovanju pripravljalnega odbora.
2. Položaj železničarskega delavstva in njegove zahteve.
3. Položaj nastavljenecv in njihove zahteve.
4. Socialnopolitični zakon in železničarji.

Na konferenco vabi pripravljalni odbor železničarje iz vseh službenih edinic in povabljeni so tudi predstavniki železničarske uprave.

»U. Ž.« piše z ozirom na to konferenco: »Na to konferenco se morajo pripraviti tudi naročniki našega lista. Naša dolžnost je, da zberemo točne podatke o položaju železničarjev, da točno ugotovimo, kako se obstoječi predpisi izvajajo tam, kjer nalagajo dolžnosti, pa tudi tam, kjer dajejo pravice osebnosti. Naša dolžnost je, da točno ugotovimo, kje se železničarjem godi krivica, katera njih vprašanja so še danes nerešena in kako bi morala biti rešena.

Če se bomo za to konferenco dobro pripravili, če bomo poskrbeli, da pridemo na to konferenco iz vseh direkcij, vseh velikih delavnic, kurilnic in sekcij, če bomo na tej konferenci odkrito in pošteno razpravljali o prilikah, v katerih živimo, bomo sigurno tudi našli enotne predloge za definitivno rešitev železničarskega vprašanja.

Železničarji, postanimo zopet ponosni! Proč s klečeplazenjem in prosjačenjem, ki nas ponižuje, proč z razcepljenostjo, ki nas je spravila skoraj na beraško palico. Za peto armado se nas naziva. Zavedajmo se, da smo armada! Armada ne prosi, marveč se bojuje in če je disciplinirana ter dobro oborožena, tudi zmaga! Postanimo torej ta »peta armada«, manifestirajmo to na splošni železničarski konferenci in dosegli bomo izboljšanje našega položaja, s katerim pa bo zvezan tudi prospek in napredek Jugoslovanskih državnih železnic.

Trbovlje

Razmere v rudarskih revirjih

Radi narasle draginje so rudarji od poletja sem zahtevali, da se jim dajo draginjske doklade. Že avgusta so imeli s TPD razgovor, kjer so bile zastopane vse tri organizacije. Takrat je TPD pristala na enkratni nabavni prispevek v znesku 150—300 Din na rudarja. To se pravi, da niso bile plače izboljšane niti za 1.—Din na šilt. Vendar tega nismo odklonili, ampak sprejeli, obenem pa na zborovanju zahtevali da se pogajanja za draginjske doklade nadaljujejo.

To pa se ni zgodilo in to je napaka naših strokovnih organizacij in vodstva II. skupine. Morali bi se držati sklepa delavstva in se naprej boriti in doseči draginjske doklade kakor se spodobijo. Kajti rudarji nočemo miloščine, ampak zahtevamo pošteno plačo. Saj je tudi država svojim uslužbencem radi draginje povišala plače, zakaj ne bi tega naredila TPD.

Noben delavski voditelj iz revirjev se ne more izgovarjati, da se ni dalo nič doseči. Če se letos ni dalo, se ni in ne bo nikoli. Že dolgo ni bilo take konjunktore pri TPD. Naročil ima mnogo, zaloge

so pa popolnoma pošle in čuva družba vsak kosček premoga kakor zlato. To se pravi, da bi se družba ne mogla spuščati v predolgo borbo z rudarji, temveč bi bila prisiljena zelo hitro izpolniti njihove upravičene zahteve. Torej se nudi rudarjem že pol leta priložnost za izdatno izboljšanje, ki pa ni bila izkoriščena.

Mnenja smo, da ni še vse izgubljeno, in če se še sedaj takoj pritise na družbo, da bo še vedno prisiljena ugoditi delavstvu. Toda potrebno je zahtevo po draginjski dokladi res odločno postaviti. Družba nam bo namreč gotovo hotela zamašiti usta in oči s kakim bornim nabavnim prispevkom. Ko bo prišla pomlad in poletje in bo konjunktura morda že konec, potem bo pa tudi čas za boj popolnoma zamujen.

Odgovorni voditelji naj se res zavedajo svoje velike odgovornosti. Rudar.

Ne dajmo deputatnega premoga!

Kakor se čuje, namerava družba ukiniti deputatni premog in dati mesto tega 150 Din. Rudarji protestiramo proti temu. Tako se je zgodilo povsod, kjer so hoteli vzeti kako ugodnost, da so jo izpremenili v denar in potem plače za to vsoto počasi znižali. Razen tega pa najbrž zmanjkuje premoga in ga bomo v tem slučaju morali kupovati iz Velenja ali drugod in dražje. V vsakem slučaju bomo na slabšem, posebno ker se vse draži.

Čudi nas pa to, da družba vedno govori, da se rudarjem mora dati približek v 2—3 kg moke, ne pa v denariu, ker bi ga zapili. Sedaj pa, ko je to njej v korist, vsiljuje rudarjem denar mesto premoga.

Upokojenim rudarjem, ki so pod prejšnjimi ravnateljstvi imeli dovoljenje v nasipu pobirati premog med mistom, kolikor so ga rabili za svojo potrebo, je pozneje bilo to omejeno mes. samo na 3—4 koše; sedaj z mes. decembrom jim je pa sploh vsako nabiranje premoga v nasipu med mistom prepovedano.

Neokusna reklama

2. decembra je bilo v Delavskem domu predavanje za žene. Predavala sta ss. dr. Reisman in dr. Jelenca. Delavske žene in dekleta si želijo izobrazbe in želijo, da bi se predavanja večkrat vršila. Vendar ne moremo drugače kot da omenimo, da predavanje s. Reimana ni ravno odgovarjalo naslovu o izobrazbi delavske žene. Bolj stvaren pa je bil referat s. dr. Jelenca.

Neprijetno je bilo posebno to, da je ravno med predavanjem s. Jelenca dr. Reisman neprestano motil z agitacijo za Delavsko politiko. Sploh je zelo neokusno in mislim samo Delavski politiki v škodo in poniževanje žen, če se med njimi agitira za list s cukerkiki.

V zdravem medsebojnem tekmovanju naj si delavski listi in misli, ki jih zastopajo, utirajo pot med delavstvo, dokler se ne doseže enotnost v organizaciji in v tisku. Tak način agitacije pa samo smeši delavski tisk.

Prekrasen božič rudarjev nam je naslikal dopisnik »Slov. Naroda«. Rudarji se po njegovem kar valjamo v dobrotah. Misli je najbrž nase, ker se mu pri njegovih plačih in 6% povišanju najbrž le godi bolj kot kdaj prej. Mi bi zelo radi zamenjali z njim, da bi on užival našo srečo mi pa njegovo. Naš božič je bil pač malo drugačen. Beraška miloščina podjetja bi nam proketo malo pomagala, če bi

trgovci ne bili bolj velikodušni in bi nam ne kreditirali za praznike. G. dopisniku želimo: le korajžo pa šup v srečo! Rudar.

Velenje

Zdi se mi potrebno nekaj sporočiti javnosti o našem klavnem mezdnem gibanju državnih rudnikov. Pogajanja, ki so se vršila od 9. do 11. sept. t. l. v Sarajevu, so se prekinila in zastopniki našega delodajalca-države, so izjavili, da bodo naše zahteve še enkrat temeljito proučili ter nas nato pozvali k sklenitvi nove kolektivne pogodbe. Mesto, da bi nas pozvali na ponovna pogajanja, pa so nam poslali diktat, za kopače I. in II. vrste in kar je najznačilnejše pri tem, da podjetnik lahko po mili volji odloča, kdo bo I-vrsten in kdo II-vrsten delavec. Temeljne plače so povišane za Din 2.75 samo za I-vrstne kopače, to je od prejšnjih Din 34 na Din 36.75. Teh I-vrstnih kopačev pa je razumljivo le malo, ker bodo vpoštevani na splošno le naprej pisani kopači. Ker pa so kopači pri nas po absolutni večini akordanti, bodo podjetja prav po ceni izhajala z novim poviškom, ker če delajo n. pr. trije kopači na delu skupaj in izvršijo vsi enako storitev, ne bodo imeli vsi trije enake plače kakor do sedaj, nego bo prvi, naprej pisani kopač imel n. pr. 2 Din na šilt več kakor ostala dva njegova tovariša, čeprav so opravljali vsi eno in isto delo ter dosegli vsi enako storitev. Tako povišanje plač je do kraja slično dobrotelnosti sv. Krišpina, ki je baje usnje kradel in potem čevlje zastoj delal...

Resničnega povišanja deležni bi bili edino le absolventi višjih in nižjih rudarskih šol, a na čigav račun — ni težko uganiti. Zato so bili rudarji upravičeno razburjeni, ko so videli na izvidu akordnih zaslužkov nepravilen odnos, in odločili so se za protestno demonstracijo, kar pa so po nasvetu svojih zaupnikov opustili, ker so le-ti šli k direktorju rudnika ter mu iznesli upravičeni protest rudarjev in zahtevali od njega, da sporoči službenim potom nezadovoljstvo rudarjev radi krivične relacije takoj centralni direkciji v Sarajevu, kar se je tudi zgodilo.

Dne 8. decembra pa je podružnica »Zveze rudarjev Jugoslavije« sklicala širšo sejo, na kateri je v glavnih obrisih podal poročilo o celotnem dosežanju mezdnem gibanju rudarjev drž. rudnikov s. Polanc. Iz te seje posnemamo, da so se rudarji odločili, da poviškov v akordu na škodo svojih tovarišev ne priznajo, ne marajo, ter da jih bodo, če se jim izplačajo, enostavno vrnili svojim tovarišem na roko. To je seveda popolnoma pravilno in zelo lepo stališče, kajti le skupen in enoten nastop lahko rodi uspehe, a bratstvo in solidarnost trpečih je naš ideal in najhujši udarec kapitalu.

Iz poročila s. Polanca smo končno tudi zvedeli, da protest »Zveze rudarjev« širom države proti vsiljenemu diktatu vendar-le ni bil popolnoma brezuspešen, ker je na vse te protestne resolucije sedaj ministrstvo odgovorilo, da se bodo sklicala ponovna pogajanja predvidoma v mesecu januarju 1938. Vse to dolgotrajno in skoro brezkončno mezdno gibanje dokazuje rudarjem, da se le potom organizacije da boriti in da le organizirani nastopi rodijo uspehe. Značilno pri vsem tem je, da dočim sta »Jugoras« in »Hrvatski radnički savez« na pogajanjih v Sarajevu šla v svojih zahtevah višje od »Zveze rudar-

jev«, se sedaj po vsiljenem diktatu nista v znak protesta niti zganila. To je res bila samo reklamna licitacija. Jugorasova sestra pri nas, »Zveza združenih delavcev«, se celo hvali z nekimi pridobitvami. No, mi rudarji obnašanje teh ljudi, ki se demagoško predstavljajo delavstvu potom zelenega »Slovenskega delavca«, že pred postankom njihove novopečene organizacije zelo dobro poznamo. Njihova sloga pri razbijanju delavskih vrst nam je jasna in poznana kot njim samim. Njim in Slovenskemu »zelenemu« delavcu svetujemo, da naj nikar ne stočijo vseh solz nad ruskim narodom in francoskim proletarijatom, naj vsaj malo pomislijo in se ozrejo okrog sebe na naš »premi slovenski narod«, ki je »zdrav in se mu dobro godi« kot še nikoli, posebno nam rudarjem...

Opazovalec.

Škofja Loka

Moram nekoliko opisati razmere, v katerih živi delavstvo lesnega podjetja Fr. Dolenc in škofje-loškega »Inteksa«.

Pri Dolencu je delavstvo lanske leto uvidelo, da si brez strokovne organizacije svojega položaja ne bo izboljšalo, zato se je 100% organiziralo.

Izbralo si je dobre funkcionarje in energične zaupnike, kar je prvi pogoj za uspešno delovanje vsake strokovne organizacije.

Tudi članstvo je bilo izredno zavedno in požrtvovalno. Vodstvo organizacije in zaupniki so skupno z Predvorskno skupino, kjer so bili organizirani v JSZ, začeli pripravljati kol. pogodbo, katera naj bi bila obvezna za podjetja Fr. Dolenc in Fr. Hainricher, ta pogodba naj bi uredila skrajno mizerne plače, nadalje pa vsa zakonita določila tako zakona o zaščiti delavcev, kakor obrtnega zakona.

Delavstvo se je dobro zavedalo, da ima pred seboj zagrizenega nasprotnika vsakega delavskega gibanja, vendar je upalo z ozirom na to, da so bili delavci povečini tudi člani Sokola, torej bratje kakor se med seboj imenujejo.

Naenkrat je zmanjkalo dela, večjemu številu delavstva je bilo odpovedano.

Delavstvo je na svojih zborovanih zahtevalo skrajšanje delovnega časa od 10 na 8 ur dnevno, tako bi dejansko delavstvo one samo vzdrževalo, ker je zahtevalo, da ostanejo še nadalje zaposleni. Ker se pri pogajanjih ni ugodilo prav nobeni delavski zahtevi, je bilo delavstvo prisiljeno iti v stavko, katere nihče ne bi razbil, če ne bi prišla pomoč od spodaj. Le par onih, ki so bili v stavki, je šlo nazaj na delo, večina ni hotela, ker se je dobro zavedala, da bi šla v novo suženjstvo, ki je še hujše od prejšnjega. V tem podjetju se niti ena tretjina socialne zakonodaje ne izvaja, občevanje z delavstvom pa je slično onemu na kavinih plantažah v Braziliji.

Kaj pa v predilnici?

V letošnjem letu se je vršila prizidava k stari predilnici, izvršilo jo je neko stavbeno podjetje. Kakor so povedali delavci, ki so sicer vajeni težkega in naporenega dela, vendar pravijo, da takega priganjanja in garanja še niso doživeli. Namenoma ni hotelo podjetje prvih 14 dni povedati kolikšna bo plača, samo da je delavstvo mislilo, da bo kakšen dinar več.

Kakor smo že zadnjič zapisali, je podjetje sprejemalo na delo le jako mlade, to pa zaradi tega, ker imajo še starše, ki jim skrbijo za

hrano, tudi se tak delavec še dobro ne zaveda, da je z vstopom v tovarno postal pravi proletarec, katerega življenje je večna borba za obstoj. Kolektivna pogodba se zaenkrat v podjetju še izvaja vsaj kar se tiče plač; vprašanje pa je, koliko časa se bo še, če bo delavstvo tako brezbrizno.

Treba je, da se delavstvo otrese vseh predsodkov in kljub vsem dosedanjim razočaranjem prične resno misliti na skupno borbo za svoje pravice z delavstvom vseh strok in nazorov, kajti kadar bo delavstvo enotno in zavedno, ne bo dobivalo raznih brc, kakor jih je v preteklosti.

Zato pa zaveden proletarijat: predrami se, zgradi si enotno delavsko fronto, kajti časi, ki prihajajo, nas morajo najti pripravljene in dobro prekaljene. Vidj vse.

Količevo

Dovoli mi, dragi urednik, da jaz delavska mati napišem v naš list, koliko moramo delavke trpeti pred nekaterimi g. mojstri, katere pa kljub temu ni sram, da se ob vsaki priliki trkajo na svoja prsa, kako so prijazni in napram delavcu dobri. V resnici pa nas ta mojster, če le prilika nanese zatoži v pisarni. Tak slučaj se je zgodil zopet pred par dnevi, da je bil ta gospod v oddelku, v katerem nima prav nič za iskati, ker je ključavničarski mojster in nima z nami delavkami nobenega opravka. Videl je, da so delavke jedle suh kruh. Takoj je tekel v svojo kabineto ter telefonično poklical g. ravnatelja, naj gre gledat v sušilnico, da delavke tam ležijo.

V resnici so se pa te delavke stisnile v kanal, ki je bil topel, da bi tam zavžile vsaka svojo skorjo kruha. Kajti te delavke morajo cel delovni čas delati na odprtem prostoru in so po 8 urnem delu vse premražene. Mislile so, da imajo potem pravico za par minut stopiti v kanal in se malo pogreti in ob tej priliki zaužiti skorjo suhega kruha, saj drugega nimajo. Ne, to se delavkam prepoveduje in zato jih je g. ravnatelj kaznoval. Ne odreka se pa to g. mojstru, ki vsak dan že ob 8. uri zjutraj leti domov na malico in ga vedno ni nazaj po cele pol ure. Tudi g. ravnatelj ga je že zalotil, da je spal v kabini, pa dvomimo, da se mu je kaj hudega zgodilo.

Pripomnim naj še, da ima ta mojster 3000 Din mesečne plače, stanovanje, kurjavo, luč itd., me delavke imamo pa 2.75 Din na uro brez vsega drugega.

Sodružice, vam pa kličemo: podajmo si roke in napravimo temu konec. G. mojstru pa povemo na uho, da se moti ako misli, da si bo s takim delom zopet pridobil zaupanje v podjetju, ker kapitalist ve, da kakor on pri njem toži delavke, ravnotako tudi lahko njega toži drugje.

Stara navada železna srajca.

Delavska.

»HITLERJEVCI V SLOVENIJI«

Izšla je tudi brošurica »Hitlerjevci v Sloveniji«, ki prinaša poročila iz glavnih krajev, kjer se posebno širi hitlerjevska propaganda (Maribor, Celje, Ptuj, Kočevje, Hrastnik itd.). Brošurica je hudo opomin pred veliko nevarnostjo, ki preti vsem Slovencem in jo zato toplo priporočamo.

Obrnite se na Anderwald Beno, tehnik, Ljubljana, Univerza.

ŽENE

Svobodna ljubezen

»Glas delavca« prinaša v zadnji številki dokaj jasno sliko dvojne morale, ki danes vlada na svetu. Naš čas je tak, da se smatra dekleta, ki se je le enkrat udala moškemu — četudi iz ljubezni — za nepošteno, za izprijeno, ali celo za vlačugo, medtem ko je moški, ki poljubno menjava objekte svojih nagonskih potreb zanimiv in poželjen vreden, torej »fest fant«. Za žensko veljajo v tem vprašanju čisto drugi paragrafi. Neki moralist mi je pred kratkim izjavil: »30 letna neporočena ženska je lahko samo dvoje: ali stara devica ali pa vlačuga.« Srednjega za tako žensko torej ni? Ta smešna in žalostna krivičnost izhaja brez dvoma iz onih krogov, v katerih so ženske živele in še žive paritsko življenje, samo kot okras v stanovanju in v zabavo možu. Mož pa jo za plačilo preživlja.

Kaj pa pravi k temu naša proletarska morala? V naših delavskih vrstah ženska nikdar ni bila pitana zlata ptička, ampak par zgaranih rok. Zato pojmujeemo žensko vrednost drugače. Zaveden delavec, ki čuti na svojih ramah sam krivico in izkoriščanje, bo videl v ženski sebi popolnoma enakopravnega tovariša in se bo zato otresel vseh takih krivičnih predsodkov.

Vendar lahko opazimo, da se žal tudi v naših krogih zelo velikokrat gleda na ženo, kot na manjvredno bitje, ki naj samo zadosti moševim potrebam in jo mož lahko menja kadar se mu zdi. Tako postopanje celo zagovarjajo s pravico do »svobodne ljubezni«. Pravijo, da je bistvo svobodne ljubezni v tem, da »svobodno« po mili volji menjavajo in varajo dekleta. To pa seveda ni res. Mi se borimo za svobodno ljubezen, to je za možnost resnične, globoke in trajne ljubezni med dvema človekoma, kjer ne bo odločal ne denar ne socialni položaj, ampak samo ljubezen med njima. Danes svobodne ljubezni skoro biti ne more, ko je treba toliko obzirov: služba, dota, denar, ona je delavka, on pa uradnik in podobno. Zato pa je tem več nesvobodne ljubezni, ko se ljudje možijo in ženijo samo radi denarja. Zato je razumljivo za večino, da med njimi ne more biti soglasja.

Za ljubezen, kjer vsega tega ne bo, ker bo človek materialno prekrbljen, za to se borimo!

Toda med nami proletarci mora že danes vladati spoštovanje žene. Mi vemo, da izživljanje zdaj z enim zdaj z drugim, menjavanje deklet, varanje žene ni svobodna ljubezen, ampak navaden meščanski bordel — meščanska javna hiša. Mi vemo, da zaveden delavec ne more trditi, da se bori za osvoboditev sveta, pri tem pa s svojim postopanjem zaslužjevali ženo.

Žena ali dekleta, ki je gledala na razmerje s sodrugom globlje, njej pač ne more biti tako razmerje z njo vseeno. Zato proč s tako moralom iz naših vrst! Vprašajmo se, ali ni potrebno, da se človek brez ozira na predpise morale in današnje družbe ravna po naravnem principu, ki se glasi: ne stori drugemu, kar nočeš, da bi drugi tebi storil. Pokažimo, da poznamo svojo moralno. Zlasti naj to velja za one naše sodruge, ki stoje v prvih vrstah delavskega pokreta. Naj s svojim ravnanjem napram ženam-sodružicam ne dajejo povoda, da bi podvomile o oni pravičnosti do

žene, za katero naj bi se z možem vred borile.

Zato pa vsaj ti, zavedni proletarec, ki poznaš krivice današnje družbe do dna, ne smatraj žensko samo kot spolni objekt, katerega se lahko vsak dan zamenjuje ali zavrže, temveč jo vzgajaj in ji v dejanjih pokaži, da jo pripoznaš

Leskovšek Franc: Za enotnost slovenskega delavstva.

Za brošurico »Kaj mora vedeti delavec«, kjer je pokazal, kakšna je nova uredba o minimalnih mezdah in kaj bi bilo treba proti njej storiti, se je naš prijatelj in bivši predsednik Strokovne komisije za Slovenijo oglašil z novo brošurico. V njej daje svoje poglede na najbolj aktualna vprašanja slovenskega delavskega gibanja, to je vprašanje enotnosti. Brošurica je majhna — komaj 24 strani — toda v njej je veliko povedanega, kakor v malokateri knjižici.

Najprej Leskovšek podaja razmerje slovenskega delavstva do drugih slojev. Ena dobra tretjina Slovencev je proletarcev, naš delavski razred je star in ima velike zasluge za naš narod. Ni ga bilo boja za naš narodni obstoj, da ne bi bili tudi delavci poleg in na čelu. In vendar slovensko delavstvo nima nikjer nobene besede.

Zakaj tako? Odgovor daje drugo poglavje, ki kaže razcepljenost slovenskega delavstva. V tem je izvor njegove slabosti.

Iz te razcepljenosti izvirajo tudi razni predsodki, ki ovirajo zbližanje delavcev raznih struj. Korist od tega imajo samo podjetniki in drugi reakcionarji, torej le sovražniki delavstva.

V nadaljnjem oddelku prikazuje ugovore proti enotnosti in jih prikazuje kot zmotne ali zlagane. Eni pravijo, da je enotnost »izmišljotina« ali »manever« levičarjev. Drugi trdijo, da se razredno delavsko gibanje ne more družiti z drugimi (n. pr. z JSZ itd.). Tretji (n. pr. med kršč. social.) mislijo, da pomeni enotnost nadvlado marksizma. Četrti pa širijo kleveto o »framasonih, kominterni, tajnih društvih in podobnih strahotah«. Podrobno in z zgledi razkriva pisec te »ugovore« proti enotnosti. Razloži tudi, zakaj je enotnost prav danes tako pereča in tudi mogoča in zakaj prej včasih ni bila.

V naslednjih dveh poglavjih sta razloženi in utemeljeni dve stopnji delavske enotnosti, t. j. strokovna enotnost in politična enotnost. Strokovna enotnost je prva, skupni boji v tovarnah morajo voditi do sodelovanja organizacij in do njihove združitve v skupne organizacije.

Edini pogoji so: politična neodvisnost, razredni značaj, proletarska demokracija in disciplina.

Pot k politični enotnosti delavstva pa naj gre preko enotne delavske stranke vsega delavstva. »Delavska stranka bi bila organizacijska oblika sporazuma delavskih struj na nekaj najbolj perečih vprašanjih in zahtevah, katerih okvir bi bile zlasti 4 točke, ki morajo tvoriti danes dnevni program vsake resnične demokratič-

Češki pisatelj in avtor drame »Bela bolezen« Karel Čapek je napisal nov roman »Prva partija« iz življenja rudarjev.

za enakopravnega človeka, ki mu pripadajo one pravice do življenja in ono dostojanstvo kot možu. Le v tem slučaju ti bo žena zaupala in se znala s teboj vred boriti proti krivični morali današnje družbe

Proletarka.

DELAVKA, TVOJE MESTO JE V STROKOVNI ORGANIZACIJI!

Naš tisk

ne stranke. To so: kruh, demokracija, svoboda in mir.« Vsaka sodelujoča struja bi pa sama seveda obdržala svoj program.

Taka stranka bi po Leskovškem mnenju zbrala v svojih vrstah večino slovenskega delavstva in bi mu dala moč, kakršne do danes še nikdar ni imelo... napravila iz delavstva središče in vodilno silo demokratične borbe vsega slovenskega delavstva; ona bi ustvarila plodna tla za popolno politično združitev slovenskega delavskega razreda, »ne samo v današnjih bojih, marveč tudi v boju za bodočnost«.

Pisec nadalje razkriva veliko slabost delavskega gibanja v Sloveniji, da delavski razred ne stoji na čelu bojov slovenskega naroda. To svojo nalogo delavski razred mora izpolniti, a izpolnil jo bo tedaj, če se bo sam enoten združil z vsemi demokratičnimi strankami in grupami v enotno fronto slovenske demokracije.

»Delavski razred se nahaja na usodnem razpotju. Mednarodni položaj smrdi po smodniku. Doma se nahajamo v najhujšem ognju med demokratičnim in fašističnim taborom. Odločila bo moč. Moč pa je v enotnosti. Vse je tedaj odvisno od tega, kako se bomo odločili: enotnost pomeni zmago demokracije, razcepljenost zmago sovražnikov ljudstva. Ni dvoma, za kaj se bo odločil zaveden delavec: za enotnost, za demokracijo. Danes so še nasprotniki enotnosti, ki bodo pod vplivom delavstva morali popustiti. — Potrebno je seveda medsebojno zaupanje. »V skupnem boju se bo izgubljeno medsebojno zaupanje vrnilo.«

In enotnost bo delavstvu dala moč, ki mu pripada.

*

To je kratka vsebina brošure. Z njo je s. Leskovšek pokazal brez dvoma, da je enotnost potrebna, da je mogoča, in kako se pride do nje. Kar pa ni nič manj važno, je to, da je z njo tudi dokazal, da mu gre v resnici za bodočnost našega delavskega gibanja. Kakor je svoje dni v svojem listu ožigosal napake, ki so jih delali on in mnogi drugi delavci glede enotnosti, tako danes kaže pot tej enotnosti in to odkrito, pošteno in jasno. Kdor bi se po tej brošuri še upal zmerjati z »razbijačem«, ta v resnici dokazuje ali osebno mrznjo ali pa resnično sovraštvo do interesov delavstva.

M...

Brošura stane 2.— Din in se dobi pri izdajatelju: L. F. Ciglarjeva 41, Moste pri Ljubljani. Naročiti se pa lahko tudi pri upravi našega lista.

Neresnične so vse govorice, ki jih nekateri širijo, da je brošura prepovedana!

V Švedski dokončujejo izgraditev nove tvornice protiplinskih mask za civilno prebivalstvo. Tvornica bo proizvajala 10.000 mask dnevno.